

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil İhtiyaç Analizi: Cezayir Örneği Language Needs Analysis in Teaching Turkish as a Foreign Language: Algerian Example*

Mustafa EMEK

Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
mustafaemek@ksu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-7959-6235

Nesrin FEYZİOĞLU

Prof. Dr., Erzurum Atatürk Üniversitesi Türk Musikis Devlet Konservatuarı Türk Müziği Bölümü
nesrinf@atauni.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-6037-363X

Öz: Bu çalışmanın amacı temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü öğrencilerinin dil ihtiyaçlarını tespit etmektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda öğrencilerin neden yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duydukları, hangi dil becerisini öğrenmeyi daha çok istedikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğrenim sürecinde hangi materyal, etkinlik, yöntem, tema ve ölçme değerlendirme uygulamasına ihtiyaç duydukları ortaya konulmuştur. Öğretim programının amaç ve hedefleriyle ilgili ihtiyaçları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen Türkoloji bölümü 1. sınıfında olan ve temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 133 kadın, 44 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma nitel modelde tasarlanmıştır. Araştırmanın yöntemi bütüncül tek durum desenli durum çalışmasıdır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış dil ihtiyaç analizi formu ve yine araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistikten, nitel verilerin analizinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrenciler çoğunlukla iş bulmak, Türkiye-Cezayir arasında ticaret yapmak ve Türkiye'yi ve Türk kültürünü sevdiği için Türkçe öğrenmek istemektedirler. Dil becerileri arasında en çok Türkçe konuşma becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç duymaktadırlar. Sözlük, çalışma kitabı, film ve şarkılar Türkçe öğrenirken en çok ihtiyaç duydukları materyallerdir. Çeviri, karşılıklı konuşma, konuşma örnekleri dinleme en çok ihtiyaç duydukları etkinliklerdir.

Anahtar Kelimeler: Çok dillilik, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, gereksinim çözümlenmesi, temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkoloji.

Abstract: The aim of this study is to determine the language needs of the students of the Department of Turkology at the University of Algiers 2 who are learning Turkish as a basic level foreign language. In this context, the research tried to determine why students need to learn Turkish, which language skills they need more when learning Turkish as a foreign language, which materials, activities, methods, themes and measurement and evaluation practices they need, and what their needs are regarding the goals and objectives of the curriculum. The study group of the research consists of 177 students. The study was designed in a

* Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında tamamladığı "Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü Temel Düzey (A1-A2) Türkçe Öğretim Programının Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Bağlamında Stufbeam'in Çevre Girdi Sürec Ürün Modeliyle Değerlendirilmesi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Geliş Tarihi: 28.06.2024

Kabul Tarihi: 12.08.2024

Yayın Tarihi: 31.08.2024

Atıf: Emek, M. & Feyzioğlu, N. (2024). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Cezayir örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(2), 446-463. Doi: 10.33437/ksusbd.1506487

qualitative model. The method of the research is a holistic single-case patterned case study. Language needs analysis form and an interview were used to collect the data. Descriptive statistics were used in the analysis of quantitative data, and content analysis was used in the analysis of qualitative data. According to the findings of the research, students learn Turkish for want to find a job the most. They need to improve their Turkish speaking skills the most. Dictionary, workbook, movies and songs are the materials and translation, conversation are the activities they need most when learning Turkish.

Keywords: Common European Framework of Reference for Languages, multilingualism, requirements analysis, Turcology, Turkish teaching as a basic level foreign language.

GİRİŞ

İletişim ve iletişime aracılık eden dil her alanda gelişmenin temelini oluşturmaktadır. Mağara duvarlarına ve taşlara çizilen simgeler, semboller insan düşüncesinin ve bu düşüncüyü dile getirme ihtiyacının ürünüdür. Yine ilk çağlardan günümüze düşünebilme yeteneğimiz sayesinde ihtiyaçlarımız doğrultusunda yeni iletişim biçimleri ve diller ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda ihtiyaç kavramının başta dil, bilim ve uygarlık olmak üzere her alanda bize yön verdiğini söylemek mümkündür. İhtiyaç duyması halinde yeni diller, iletişim biçimleri keşfeden insan, var olan dilleri öğrenip öğrenmeme konusunda da yine bu kavram çerçevesinde hareket etmektedir. Teknolojinin ve internetin ülke sınırlarını ortadan kaldırdığı, kültürler arası yoğun dijital etkileşimlerin yaşandığı günümüzün çok dilli dünyasında insan çeşitli ihtiyaçları dolayısıyla artık birden fazla dili öğrenebilmektedir. Bu ihtiyaç bazen eğitim alma, akademik kariyer yapma olurken bazen de seyahat etme, iş bulma veya söz konusu dile duyulan merak olabilmektedir. Herhangi bir dili öğrenmeye yönelik ihtiyacımızın niteliği o dili öğrenme amacımızı, o dili öğrenmeye yönelik motivasyonumuzu ve söz konusu dili nasıl, ne düzeyde öğreneceğimizi de etkiler. Bu bakımdan dil öğrenmeye yönelik ihtiyaçların ortaya konulması sadece öğreneni değil öğretene de ilgilendiren ve etkileyen bir durumdur. Bir dilin niçin ve nasıl öğrenileceğinin belirlenmesi bireysel ve kurumsal anlamda dil öğrenme ve öğretme sürecinin başlangıcını oluşturmaktadır.

Özellikle dil öğrenimine yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi dil öğretiminin bir amaca yönelik yapılmasını sağlar. Dil öğrenim ve öğretim süreciyle ilgili gerekli tespitlerin yapılması gerçekleştirilecek olan ihtiyaç analizi işlemiyle mümkündür. İlk olarak 1960'lı yıllarda mali işlerle ilgili konularda harcama, masraf ve bütçe planlaması yapmak için kullanılan ihtiyaç analizi uygulaması 1970'lerden sonra eğitim ve dil öğretimi alanlarında da yoğun olarak kullanılmaya başlamıştır (Demirel, 2012, s. 74). Dil öğretiminde öğrencilere uygulanan ihtiyaç analizinin amacı öğrencilerin öğrenecekleri dil ile ilgili gereksinimlerini ortaya koymaktır. Dil ihtiyaç analizi öğrencinin neden o dili öğrenmek istediğini, nerede kullanacağını, öncelikle hangi dil becerisine ihtiyaç duyduğunu ve söz konusu dili öğrenmek için ne kadar zaman ayırabileceğini ortaya koymak için yapılır (Benhür, 2002). Çünkü Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen kişilerin profilleri farklılık göstermektedir. Dolayısıyla Türkiye'de üniversite eğitimi almak isteyen bir öğrenciyle izlediği Türk dizisini orijinal dilinde izleyip anlam isteyen bir ev hanımının Türkçe öğrenme amaçları farklıdır ve bu iki öğrenci profiline aynı şekilde Türkçe öğretmemiz mümkün değildir (Barın, 2003, s. 312). Gerçekleştireceğimiz ihtiyaç analizi işlemiyle öğrenciler arasında değişiklik gösteren durumları ortaya koyabiliriz. Ayrıca ihtiyaç analizi dil öğretim programının tasarlanması, derslerde kullanılacak materyallerin seçimi, uygulanacak yöntemlere ve etkinliklere karar verilmesi, ölçme değerlendirme sürecinin belirlenmesi gibi konular için de gereklidir (Kavaliauskiene, 2003).

Bütün bunların yanı sıra Richards (2001) ihtiyaç analizinin dersin öğrenciye hitap edip etmediğinin anlaşılmasında, öğrencilerin sorunları hakkında bilgi toplamada, öğrencilerin dil öğrenimi ve dil programıyla ilgili tutumlarını belirlemede, uygulanan programın gözden geçirilmesinde ve değerlendirilmesinde kullanılabileceğini belirtir.

Altıparmak (2013), araştırmasında Gazi Üniversitesi TÖMER'den, Saraybosna Yunus Emre Türk Kültür Merkezinden ve yurt dışında belirli bir kurumda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik eğitim alan öğrenciler arasından erişilebilir örnekleme yöntemiyle seçtiği 103 kişi ile bir ihtiyaç analizi çalışması gerçekleştirmiştir. Çalışmasında Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Programını referans olarak kullanmıştır. Ayrıca uyguladığı ihtiyaç analizi işlevsel kavramsal yaklaşıma temellidir. Araştırma bulgularına göre örneklem kapsamındaki öğrencilerin çoğunluğu Türkçeyi eğitim-öğretim amaçlı öğrenmektedirler. Ayrıca öğrenciler Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde mümkün oldukça

fazla materyal kullanımına, kalabalık bir sınıf ortamında ders görmeye, Türkçenin günlük hayatta kullanılan işlevsel formunu öğrenmeye ve dil becerileri arasından daha çok Türkçe konuşma becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç duymaktadırlar.

Yıldız (2015), Türkiye'deki 4 devlet üniversitesinde yürütülen Erasmus yoğun dil kurslarında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 137 Avrupalı Erasmus öğrencisinin dil ihtiyaçlarını tespit etmeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırmacı söz konusu çalışmasına dâhil olan öğrencilerden hareketle Avrupa toplumunun yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sırasında ihtiyaç duyduğu içerik konularını, dil becerilerini, öğrenme ortamlarını ve tercihlerini, öğrenme ve öğretmeye yönelik materyal, yöntem ve değerlendirme tercihlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda örneklem kapsamındaki öğrencilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimine yönelik eğitim almaya yoğun olarak ilgi duydukları ve bu konudaki motivasyonlarının yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yine Avrupalı Erasmus öğrencilerinin Türk kültürünü tanımak, ana dili Türkçe olanlarla iletişim kurmak, Türkçe olarak üretilen yayınları ve ürünleri takip etmek, iyi maaşlı iş bulmak gibi nedenlerle Türkçe öğrendikleri anlaşılmıştır. Sınıf içi konuşma yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken en çok tercih ettikleri etkinliktir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinin gelecekteki çalışmalarına uygun içerikte bilgi ve beceriler kullanılarak yürütülmesi gerektiğini istemektedirler.

Phutkaradze (2018), düzensiz göçmenlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik dil ihtiyaçlarını belirlemek ve program önerisinde bulunmak amacıyla bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Söz konusu çalışmanın örneklemini İstanbul ve Sakarya'da yaşayan 85 düzensiz göçmen oluşturmaktadır. Katılımcıların en çok dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesine ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Sağlık sorunları, kendini ifade etme, resmi kurumlarda iletişim kurma, sosyal çevre edinme ve barınma Türkçe kullanmaya en çok ihtiyaç duydukları konu başlıklarıdır.

Farzan (2019), çalışmasında Kabil Üniversitesi Türkoloji Bölümü, Kabil Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, İfsah Yaabancı Diller Öğretim Merkezi ve Star Enstitüsü'nde farklı kurlarda Türkçe öğrenen 147 kursiyerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenim sürecindeki dil ihtiyaçlarını araştırmıştır. Çalışma sonunda örneklem kapsamında Afganistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kursiyerlerin; iletişim kurma, eğitim ve gelişim, iş ve ticaret, göç ve yolculuk, son olarak da kişisel ilgi ve ihtiyaç gibi nedenlerle Türkçe öğrendikleri tespit edilmiştir. Ayrıca iş ve ticaret için yabancı dil olarak Türkçe öğrenen erkeklerin sayısı kadınlardan fazladır. Yine kur seviyesi arttıkça eğitim ve gelişim için yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin sayısı artmaktadır. Çalışma verilerine göre örneklem kapsamındaki bütün kursiyerlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri arasında göç ve yolculuk bulunmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil ihtiyaç analizi konulu çalışmalar incelendiğinde farklı çalışma grupları, kurumlar, ülkeler ve uluslar ile ilgili oldukları görülmektedir. Bu konuda Balçıkanlı (2010) Amerika'daki Florida Üniversitesi örneklemini kullanırken, Çalışkan & Bayraktar (2012) Kahire, Çangal (2013) Bosna Hersek, Yılmaz (2014) Polonya, Boylu & Çangal (2014) İran, Yağmur-Şahin, İşcan, Kana & Koçer (2015) Hindistan, Başar & Akbulut (2016) Tiflis, Jilta (2016) Kosova, Sönmez (2018) Fransa, Orhan (2019) İsveç, Sayar (2019) Cibuti, İpek & Çelik (2019) Polonya, Ramanenkava (2020) Belarus örneklemini kullanarak yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin dil ihtiyaçlarını tespit etmeye çalışmışlardır.

İlgili alan yazında da görüldüğü gibi Cezayir örnekleminde ülke ya da başkent düzeyinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik dil ihtiyaç analizi çalışması yapılmamıştır. Bu araştırma Cezayir'de konuyla ilgili yapılan ilk çalışma olma özelliğini taşımaktadır. Çalışmanın alandaki konuyla ilgili yapılan çalışmalar arasında yer alması ve araştırmacıların konuyla ilgili yapacakları çalışmalarda ihtiyaca cevap vermesi beklenmektedir. Araştırma kapsamında yer alan ve daha önce yapılan çalışmalardakilerden farklı değişkenlere sahip çalışma grubundan elde edilen veriler hem konuyla ilgili karşılaştırmaların yapılmasını sağlayacak hem de Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin uygulama sahasını genişletecektir.

Söz konusu durumdan hareketle bu çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji bölümü lisans öğrencilerinin temel düzey (A1-A2) Türkçe öğrenimi sürecindeki ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen araştırma sorularına cevap aranacaktır.

1. Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü öğrencileri neden yabancı dil olarak Türkçe öğrenme ihtiyacı duymaktadır?

2. Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü öğrencilerinin temel düzey (A1-A2) Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimine yönelik ihtiyaçları nedir?

YÖNTEM

Bu araştırma, alanda daha önce hiç çalışılmamış örneklem üzerinde yapılan incelemelerde araştırma sorusu oluşturma, veri toplama, veri analizi süreçlerinde başlangıçta öngörülemez fakat sonradan karşılaşılan durumlarda değişikliğe izin veren esnek yapısı (Şeker, 2014, s. 210) nedeniyle nitel modelde tasarlanmıştır. Ayrıca çalışılan konunun yapısı (Patton, 2002, s. 47) araştırma modelinin nitel olmasının bir diğer nedenidir. Araştırmada Türkoloji bölümü öğrencilerinin temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğrenimine yönelik dil ihtiyaçları 'ne, niçin, nasıl' soru kalıplarıyla 'derinlemesine ve bütüncül olarak' (Yıldırım & Şimşek, 2011, s.277) incelenip yorumlandığından yöntem olarak betimleyici, bütüncül tek durum desenli durum çalışması (Yin, 2003) kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Patton (2002) nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğünü belirlemeye dair kesin bir kural olmadığını, çalışmanın amacına, kaynakların durumuna ve zamana göre bir tespit yapılabileceğini belirtmektedir. Ona göre nitel araştırmalarda bilgiler tekrarlanmaya başladığında yeterli örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır. Söz konusu ölçütlerden hareketle bu araştırmanın çalışma grubunu Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü 1. sınıfına kayıtlı 246 öğrenciden, temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğrenen, araştırma sürecinde düzenli olarak kendisine ulaşıp konuyla ilgili veri elde edilen 177 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan 'amaçlı örnekleme' (Yıldırım & Şimşek, 2011, s. 285) yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması şeklinde yürütülen araştırmada ayrıntılı ve derinlemesine bir inceleme yapılacağından çalışma grubunun daha az sayıda kişiden oluşması yine alan yazında (Seggie ve Bayyurt, 2015, s. 124) öngörülen bir konudur. Bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Türkoloji birinci sınıf öğrencilerinin genel özellikleri

Ginsiyet	Erkek		Kadın		Toplam								
	f	%	f	%									
	44	24,9	133	75,1	177								
Yaş	18-20		21-23		24-26		27-29		30+		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%			
	135	76,3	31	17,5	5	2,8	5	2,8	1	0,6	177		
Lise	Dil		Sosyal		Sayısal		Genel		Toplam				
	f	%	f	%	f	%	F	%					
	145	82	12	6,8	4	2,3	16	9,0	177				
Ana Dili	Arapça		Kabilce		Fransızca		Toplam						
	f	%	f	%	f	%							
	140	79,1	33	18,6	4	2,3	177						
Bilinen Diller	1		2		3		4		5		6 ve üzeri		Toplam
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%	
	2	1,1	4	2,3	31	17,5	59	33,3	54	30,5	27	15,2	177
Dil Kursu	Evet		Hayır		Toplam								
	f	%	f	%									
	44	24,9	133	75,1	177								
Ailede Türkçe	Var		Yok		Toplam								
	f	%	f	%									
	17	9,6	160	90,4	177								
T ü r	Evet		Hayır		Toplam								
	f	%	f	%									

f	%	f	%	Toplam
10	5,7	167	94,3	177

Tablo 1'e bakıldığında çalışmaya katılan toplam 177 öğrencinin 44'ünün erkek, 133'ünün ise kadın olduğu görülmektedir. Öğrenciler ağırlıklı olarak (f: 135) 18-20 yaş aralığındadır. Yine dil ağırlıklı lise türünden mezun olan öğrencilerin oranı (f:145) diğer lise türlerinden mezun olan öğrencilerin oranından yüksektir. Tabloya göre 140 öğrencinin ana dili Arapça, 33 öğrencinin ana dili Kabilce (Berberice), 4 öğrencinin ana dili ise Fransızcadır. Bilinen diller açısından öğrencilerin dağılımına bakıldığında 1 dil bilen, yani sadece ana dilini bilen sadece 2 öğrenci varken 3 dil bilen 31, 4 dil bilen 59, 5 dil bilen 54, 6 ve üzeri dil bilen 27 öğrencinin olduğu görülmektedir. Bu dağılım öğrencilerin çoğunluğunun çok dilli olduğunu ortaya koymaktadır. Yine tablodan öğrencilerden 133'ünün dil öğrenmek için herhangi bir dil kursuna gitmediği anlaşılmaktadır. Bu da öğrencilerin çoğunluğunun kendi kendilerine dil öğrenebildiklerini göstermektedir. Tablo 1'e göre 160 öğrencinin ailesinde Türkçe konuşan kimse bulunmamaktadır ve 167 öğrenci de daha önce Türkçe kursu almamıştır.

Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmalar anlamayı, açıklamayı ve yorumlamayı amaçlayan çalışmalar olduğundan bu tür araştırmalarda derinlemesine betimleme yapılmasına olanak veren gözlem, doküman incelemesi, yapılandırılmamış görüşme ve saha notları gibi veri toplama araçlarının kullanımı tercih edilir (Seggie ve Bayyurt, 2015; Şeker, 2014). Söz konusu veri toplama araçları durum çalışmalarında da sıklıkla kullanılır (Yin, 2003). Bu kapsamda çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alındıktan sonra gerekli görülen düzeltmeler yapılarak kullanılan 5'li likert tipi yarı yapılandırılmış dil ihtiyaç analizi formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Türkoloji bölümü 1. sınıfına kayıtlı 246 öğrenciden okula devam eden ve kendisinden düzenli veri elde edilen toplam 177 öğrenciye söz konusu dil ihtiyaç analizi formu uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından oluşturulan konuyla ilgili görüşme sorularından oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğrencilerle yapılan görüşmeler de çalışmanın diğer veri toplama aracını oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmaya katılan 177 öğrenciden 46'sı ile görüşme yapılmıştır. Yine araştırmacı tarafından tutulan saha notları veri toplama araçları arasındadır.

Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için veri araçlarını zenginleştirme ve çeşitlendirme yoluna gidilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2011, s. 285; Yin, 2003). Veri toplama araçlarının oluşturulmasında öncelikle giriş bölümünde bahsedilen çalışmalar olmak üzere ilgili alan yazın taranarak ve Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013), referans alınarak hareket edilmiştir. Özellikle öğrencilere uygulanan 5'li likert tipi dil ihtiyaç analizi formu maddeleri Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (2013) tanımlı temel düzey (A1-A2) dil yeterlilikleri ve dil öğretim sürecine ilişkin ölçütler kullanılarak oluşturulmuştur. Böylece konuyla ilgili uluslararası geçerliliği sahip kriterler çalışmaya dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada öğrencilere uygulanan dil ihtiyaç analizi formu ile elde edilen sayısal veriler SPSS 16 programı aracılığıyla betimsel olarak analiz edilmiştir. Dil ihtiyaç analizi formu, öğrencilerle yapılan görüşmeler ve saha notlarından elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada nitel veriler sayısal olarak ifade edilerek çalışmanın geçerliğinin ve güvenilirliğinin artırılması, verilerin derinlemesine yorumlanmasının kolaylaştırılması (Yıldırım & Şimşek, 2011) amaçlanmıştır. Analiz aşamasında toplanan nitel veriler araştırmaya katkı sağlayacak biçimde özetlenerek betimlenmiştir, betimlenen veriler arasındaki ilişkiler incelenmiştir ve bu ilişkilerin nasıl anlamlandırılabilirliği yorumlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2011, s. 222). Nitel veriler analiz edilirken Hatch'ten hareketle öncelikle organize edilmiş ve sorgulanmıştır, ikinci aşamada verilerden hareketle temalar belirlenmiştir ve böylelikle veriler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmıştır, sonrasında ise söz konusu veriler arasındaki ilişkiler açıklanmış, yorumlanmış ve yordanarak teori oluşturulmaya çalışılmıştır (Hatch, 2002'den aktaran Tanrıöğen, 2012, s. 228). İçerik analizi tümevarım ve tümdengelim şeklinde iki farklı biçimde uygulanabilmektedir. Konuyla ilgili yeterli ön bilginin bulunmadığı ya da eksik bilgilerin olduğu durumlarda tümevarım içerik analizi (Lauri & Kyngas,

2005'ten aktaran Seggie & Bayyurt, 2015, s. 256) kullanıldığından bu çalışmada da söz konusu içerik analizi türü tercih edilmiştir.

Uygulama Süreci

Çalışmanın uygulama süreci veri toplama araçlarının hazırlanması ve uygulanması şeklinde iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin arttırılması için her iki aşamada da ilgili alan yazın dikkate alınarak birtakım işlemler gerçekleştirilmiştir. Söz konusu işlemlerin bu başlık altında ayrıntılı olarak ifade edilmesi de geçerlik ve güvenilirlik anlamında bir başka olumlu gelişmedir. Konuyla ilgili alanda yapılmış olan ulusal ve uluslararası düzeydeki çalışmalar incelendikten sonra Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi temel düzey dil yeterlilikleri doğrultusunda araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanacak olan dil ihtiyaç analizi formu ve yapılacak olan görüşmede kullanılacak sorular hazırlanmıştır. Daha sonra hem dil ihtiyaç analizi formu hem de görüşme sorularından oluşan form alanda yetkili iki uzmanın değerlendirmesini sunulmuştur. Değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan değişiklikler ve düzeltmeler yapıldıktan sonra her iki form için de öğrencilerin ana ya da en iyi bildikleri dil olan Arapçaya tercüme süreci başlamıştır.

Hem görüşme hem de dil ihtiyaç analizi formu bir ana dili Türkçe ikinci dili Arapça ve bir ana dili Arapça ikinci dili Türkçe olan dil uzmanının yardımıyla Arapçaya tercüme edilmiştir. Daha sonra formların bu Türkçe-Arapça şekilleri anlaşılabilirliğinin kontrol edilmesi açısından aynı fakültede bulunan ve benzer demografik dağılıma sahip İspanyol dili ve edebiyatı bölümü öğrencisi 30 kişiye pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden gelen değerlendirmeler sonucunda formlarda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu şekilde uygulamaya hazır hale gelen dil ihtiyaç analizi formu her şubedeki öğrencilere dağıtılmış ve gerekli açıklamalar hem Türkçe hem Arapça yapıldıktan sonra öğrencilerden bu formları doldurmaları istenmiştir. Görüşmelerde ise öğrencilerin cevaplarının eksiksiz kayıta geçirilmesi amacıyla onayları alınarak ses kayıtları alınmıştır. Ayrıca görüşmeler sırasında ihtiyaç duyulduğunda kendi yaşlıları ve Türkçeyi iyi düzeyde kullanabilen bir arkadaşlarının Türkçe-Arapça tercüme desteğine başvurulmuştur. Gerek saha notları, gerekse görüşme ve analiz formlarından elde edilen bulgular düzenli olarak en kısa süre içerisinde yazıya geçirilerek veri kaybı önlenmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular ile bu bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır.

Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Birinci araştırma sorusu bağlamında öğrencilerin neden Türkçe öğrenmeye, Türkoloji bölümünde okumaya ihtiyaç duydukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu nedenle çalışma grubu kapsamındaki 177 öğrenciden 46'sı ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 1' de gösterilmiştir. İlgili literatüre bakıldığında konuyla ilgili daha önce yapılan ve giriş bölümünde bahsedilen çalışmaların çoğunluğunda öğrencilerin iş bulmak, eğitim almak ve Türkiye'de yaşamak gibi ihtiyaçlarla Türkçe öğrendiği görülmüştür. Tablo 1'de de görüldüğü gibi çalışmaya katılan 177 öğrenciden görüşme yapılan 46'sı araştırmacı tarafından kendisiyle yapılan görüşmede Türkçe bilmenin diğer dillere göre Cezayir'de iş bulabilmek için avantajlı bir şey olduğunu ve yeni iş bulabilme ihtiyacıyla Türkçe öğrendiğini söylemiştir. Ayrıca öğrenciler Cezayir'deki Türk firmalarında tercüman olarak çalışmak (43), Türklerle ticaret yapmak (18), Türkiye'de çalışmak istediklerini (14) belirtmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenleri

	f
Türkçe Cezayir'de yeni bir dil ve iş imkânı diğer dillere göre daha geniş.	46
Cezayir'deki Türk firmalarında tercüman olmak istiyorum. Bu nedenle buradayım.	43

Türkiye'yi ve Türkçeyi seviyorum ve Türkçeyi öğrenmek istiyorum.	30
Türkçeyi öğrenip Türklerle ticaret yapmak için bu bölüme geldim.	18
Buradan mezun olup Türkiye'de çalışmak istiyorum.	14
Türk dizi ve filmlerini seviyorum bu nedenle Türkoloji okumak istedim.	11
Türkoloji bölümünde akademisyen olmak ve Türkçe ile ilgili akademik çalışmalar yapmak istiyorum.	8
Tercihlerime yerleştiremediğim için bu bölüme yönlendirildim.	7
Türk futbol takımlarını seviyorum onun için buradayım.	5
Ailem tarafından Türkoloji okumak için yönlendirildim.	4
Türkçe öğrenip Türkiye'de Cezayir için bürokrat olarak çalışmak istiyorum.	3
İslam kültürüne en yakın yabancı dil olduğu için Türkçeyi öğrenmek istedim.	2

Araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde Cezayir'de öncelikle inşaat olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren birçok Türk şirketinin olduğu ve ciddi miktarda Türkçe-Arapça ya da Türkçe-Fransızca bilen tercümana ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. Ayrıca Cezayir'de kullanılan Arapça, Fransızca, İspanyolca, Çince, Rusça gibi dillere göre Türkçe bilen sayısı az olduğundan Türkçe bilen tercümanların maaşlarının yüksek, çalışma şartlarının daha iyi olduğu da gözlemlenmiştir. Yine öğrencilerden 30'u Türkiye'yi ve Türkçeyi sevdikleri için Türkçe öğrendiğini ifade etmiştir. Araştırmacı tarafından sahada yapılan gözlemler ve alınan notlar öğrencilerin Türkiye ve Türkçe sevgilerinde Türk dizi ve filmlerinin, Türklerle geçmişte uzun yıllar bir arada yaşamış olma ve ortak bir tarihi paylaşma durumunun etkili olabileceğini göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyaçları arasında Türk dizi ve filmlerine duyulan sevgi (11), Türkçe akademik çalışmalar yapma isteği (8), Türk futbol takımlarına duyulan ilgi (5), aile tarafından yönlendirilme (4) ve Türk kültürünün İslam'a yakınlığı (2) gibi dikkat çekici maddeler bulunmaktadır. Konuyla ilgili 46 öğrenci ile yapılan görüşmelerden bazı kesitler aşağıda verilmiştir.

"Bölümü kendi isteğimle tercih ettim. Türkçe Cezayir'de yeni bir dil ve çok fazla bilen yok. Bu nedenle mezun olur olmaz işimiz hazır olacak." (Görüşme-Öğrenci24-Kadın) (Gr-Ö24-K).

"Bölümü kendim seçtim. Benim hayalimdi. Türkçe öğrenmeyi lise birinci sınıftan beri istiyordum. Babam da istiyordu. Babam kameramandı ve sürekli Türkçe kanalları takip ediyordu. Ben de hem ondan etkilendim hem de Türk kanallarından izlediğim kültür kendi kültürüme çok yakın geldi. Türkçeyi öğrenince bu anlamda yapmak istediğim çok şey var. Türkçe romanları kendi dilime tercüme etmek istiyorum mesela." (Gr-Ö18-E).

İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular

Bu araştırma sorusu kapsamında öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken dil becerisi, materyal, etkinlik, tema, öğretim programının amaçları ve hedefleriyle ilgili beklentiler, yöntem ve teknik, dil kullanım alanları, öğretmen ve ölçme değerlendirme konularındaki ihtiyaçları tespit edilmiştir. Söz konusu tespitlerin yapılabilmesi için araştırmacı tarafından her bir konu başlığına yönelik 5'li likert tipi (1:Önemsiz, 2: Çok Önemli Değil, 3: Biraz Önemli, 4: Önemli, 5: Çok Önemli) yarı yapılandırılmış dil ihtiyaç analizi formu geliştirilmiş ve bu formun öğrenciler tarafından doldurulması sağlanmıştır. Dil ihtiyaç analizi form maddelerinin oluşturulmasında Diller İçin Avrupa Öneriler Çerçevesinde tanımlanan temel düzey (A1-A2) dil yeterlilikleri ve alan yazın esas alınmıştır. Ayrıca yine öğrencilerle alan yazın ve Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) bağlamında hazırlanan yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Böylelikle hem nicel veriler nitel verilerle desteklenmiştir hem de araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin artırılması sağlanmıştır.

Araştırma sorusu kapsamında uygulanan dil ihtiyaç analizi formu aracılığıyla öğrencilerden ilk olarak yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları dil becerilerini önem derecesine göre 1'den 5'e kadar sıralamaları istenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. *İhtiyaç duyulan dil becerileri ve bu becerilerin önem dereceleri*

	1		2		3		4		5		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
BECERİ	konuşma	1	0,6	5	2,8	8	4,5	44	24,9	119	67,2	177
	karşılıklı konuşma	0	0	4	2,3	6	3,4	36	20,3	131	74,0	177
	okuma	0	0	2	1,1	14	7,9	67	37,9	94	53,1	177
	yazma	0	0	4	2,3	11	6,2	65	36,7	97	54,8	177
	dinleme	1	0,6	6	3,4	10	5,7	51	28,8	109	61,6	177

Tablo 3'e bakıldığında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) esas alınarak sıralanan dil becerileri arasında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Türkoloji bölümü öğrencileri için en önemlisi karşılıklı konuşma (131) ve konuşma (119) olarak görülmektedir. Öğrenciler bu temel dil becerisinden sonra dinleme (109), yazma (97) ve okuma (94) şeklinde becerileri ihtiyaç duydukları sıraya göre listelemişlerdir.

Daha sonra araştırmacı tarafından 46 öğrenciyle konuyla ilgili yapılan görüşmelerde ise öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları öncelikli dil becerisi konusunda elde edilen bulgular sırasıyla konuşma (46), bütün beceriler (41), konuşma ve dilbilgisi (38), konuşma, dinleme ve dilbilgisi (36), okuma ve yazma (15), konuşma ve yazma (9) şeklindedir. Öğrencilerin konuyla ilgili verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

"Ana dili Türkçe olan biriyle temel düzey iletişim kurmak istediğimizde kendimizi yanlış anlaşılardan ifade edecek şekilde bütün becerilere yer verilmelidir." (Gr-Ö28-K).

"Konuşma ve gramer benim için önemli." (Gr-Ö25-K).

"Programda konuşmaya ağırlık verilmeli. Çünkü konuşurken yeni kelimeler öğrenebiliriz. Yazma ve diğer beceriler de önemli ama konuşmadan sonra geliyorlar benim için." (Gr-Ö20-E).

İkinci araştırma sorusu kapsamında araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanan dil ihtiyaç analizi formu ve öğrencilerle yapılan görüşmelerle yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları materyallerin neler olduğu bu materyallerin onlar için önem derecesinin ne olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. İhtiyaç analiz formunda kullanılan materyal listesinde Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) esas alınmıştır. Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken bu listede ihtiyaç duydukları materyaller ve bu materyallerin onlar için önem derecesiyle ilgili elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir. Buna göre 177 öğrenciden 106'sı için yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duyduğu en önemli materyal sözlüktür. Araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde Cezayir'deki kitapçılarda başta Arapça, Fransızca olmak üzere İspanyolca, Rusça, Çince ve İngilizce gibi pek çok dile ilişkin sözlük ve öğrenme kaynağı olmasına rağmen Türkçe ile ilgili hemen hiçbir yerde sözlük ve öğrenme kaynağı bulunmadığı görülmüştür. Öğrencilerin en çok Türkçe sözlüğe ve çalışma kitabına ihtiyaç duyma nedenleri bu şekilde açıklanabilir. Yine Tablo 4'e göre öğrenciler için yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları en önemli bir diğer materyal çalışma/egzersiz kitabıdır. 177 öğrenciden 105'i için çalışma kitabı yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken en önemli ihtiyaç duyulan materyaldir. Tablo 4'e bakıldığında 100 öğrenci için ise film ve şarkı türündeki materyallerin en önemli ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Tablo 4. İhtiyaç duyulan materyaller ve önem dereceleri

	1		2		3		4		5		Topl.	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
MATERİYAL	sunum	5	2,8	4	2,3	28	15,8	66	37,3	74	41,8	177
	dergi	10	5,7	35	19,8	64	36,2	51	28,8	17	9,6	177
	ders notu	5	2,8	24	13,6	47	26,6	71	40,1	30	14,0	177
	internet metni	3	1,7	28	15,8	65	36,8	60	33,9	21	11,9	177
	günlük	7	4,0	25	14,1	60	33,9	57	32,2	28	15,8	177
	gazete	9	5,1	17	9,6	64	36,2	59	33,3	28	15,8	177
	ders kitabı	1	0,6	9	5,1	17	9,6	75	42,4	75	42,4	177
	edebi ürün	0	0	11	6,2	26	14,7	63	35,6	77	43,5	177
	sözlük	3	1,7	3	1,7	25	14,2	40	22,6	106	59,9	177
	bilgisayar metni	8	4,5	27	15,3	65	36,7	48	27,1	29	16,4	177
	grafik tablo	19	10,7	32	18,1	72	40,6	31	17,5	23	13,0	177
	tabela	20	11,3	35	19,8	62	35,0	35	19,8	25	14,1	177
	afiş ilan katalog	15	8,5	36	20,3	68	38,4	32	18,1	26	14,7	177
	prospektüs	13	7,3	19	10,7	40	22,6	56	31,6	49	27,7	177
	menü tarife	9	5,1	25	14,1	45	25,4	52	29,4	46	26,0	177
	mektup	8	4,5	19	10,7	36	20,3	65	36,7	49	27,7	177
	çalışma kitabı	5	2,8	9	5,1	17	9,6	41	23,2	105	59,3	177
	egzersizi	14	7,9	32	18,1	53	29,9	43	24,3	35	19,8	177
	bilgi formu	13	7,3	24	13,6	58	32,8	52	29,4	30	16,9	177
	makale	20	11,3	43	24,3	57	32,2	33	18,6	24	13,6	177
kartpostal	13	7,3	23	13,0	33	18,6	48	27,1	60	33,9	177	
sesli ders CD'si	6	3,4	8	4,5	32	18,1	52	29,4	79	44,6	177	
sesli kitap	2	1,1	6	3,4	23	13,0	46	26,0	100	56,5	177	

yardımcı ses CD'leri	4	2,3	9	5,1	25	14,1	52	29,4	87	49,2	177
-------------------------	---	-----	---	-----	----	------	----	------	----	------	-----

Araştırmacı tarafından çalışma grubu kapsamındaki 177 öğrenciden 46'sı ile bu konuda görüşme yapılmıştır. Görüşmede öğrencilerden bilgisayar, ders kitabı, sözlük ve filmler mutlaka olmalı (46), akıllı tahta kullanılmalı (46), Türkçe müzik CD'leri olmalı (43), sınıflarda internet olmalı ve Türkçe bir şeyler izlemeliyiz (41), elektronik sözlük olmalı (38), seviyemize uygun Arapça tercüme hikâye kitapları ve dergilerin olması gerekiyor (37), konu anlatımlı videolar olursa anlamamıza katkı sağlar (26), her sınıfta Türkçe afiş, broşür ve poster olabilir (24), ne kadar çok materyal kullanılırsa o kadar iyi öğreniriz (24), sesli ders anlatım CD'leri olsa iyi olur (15), derslerden sonra ders notları verilirse tekrar etmemiz kolaylaşır (12), her öğrenci için bir kulaklık olmalı (2) şeklinde cevaplar alınmıştır. Öğrencilerin görüşme bulgularının uygulanan ihtiyaç analizi bulgularını desteklediği görülmüştür. Öğrencilerle yapılan görüşmelerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

"Derlerde ders kitabı, bilgisayar, sözlük ve filmler kullanılmalı. Ders notları verilmeli. Ders notları verilirse yazarken kaybettiğimiz zamanı dinleyerek ve konuşarak geçiririz." (Gr-Ö1-E).

"Seviyemize ve ilgimize uygun olan dergiler, kısa hikâyeler ve filmler kullanılırsa iyi olur. Filmler alt yazılı olmalı. Ben İngilizcemin alt yapısını filmlerden ve şarkılardan aldım." (Gr-Ö2-E).

"İnternet ve her türlü ders materyallerinin kullanılmasını isterim." (Gr-Ö6-K).

Yabancı dil olarak temel düzey (A1-A2) Türkçe öğrenen Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü 1. sınıf öğrencilerine uygulanan dil ihtiyaç analizinde tespit edilmeye çalışılan bir diğer konu Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları etkinliklerin neler olduğu ve bu etkinliklerin onlar için ne kadar önemi olduğu konusudur. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen dil ihtiyaç analizinde bu konuyla ilgili bulgulara ulaşılmış ve söz konusu bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. İhtiyaç duyulan etkinlikler ve önem dereceleri

	1		2		3		4		5		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
düz anlatım	4	2,3	3	1,7	22	12,5	49	27,7	99	55,9	177
tartışma	3	1,7	4	2,3	15	8,5	60	33,9	95	53,7	177
drama	12	6,8	35	19,8	42	23,8	46	26,0	42	23,7	177
soru cevap	3	1,7	5	2,8	26	14,7	63	35,6	80	45,2	177
ezberleme	11	6,2	11	6,2	38	21,5	53	29,9	64	36,2	177
çeviri	1	0,6	1	0,6	15	8,5	42	23,7	118	66,7	177
boşluk tamamlama	10	5,6	10	5,6	39	21,8	57	32,2	61	34,5	177
karşılıklı konuşma	0	0	1	0,6	14	7,9	59	33,3	103	58,2	177
kısa metin yazma	2	1,1	5	2,8	22	12,5	56	31,6	92	52,0	177

basit metin okuma	2	1,1	4	2,3	19	10,7	61	34,5	91	51,4	177
konuşma örnekleri dinleme	5	2,8	3	1,7	21	11,9	48	27,1	100	56,5	177
dil oyunları	7	4,0	13	7,3	36	20,3	52	29,4	69	39,0	177

Uygulanan dil ihtiyaç analizi formunda listelenen etkinliklerde yine Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) esas alınmıştır. Tablo 5'e göre öğrencilerin ihtiyaç duyduğu ve onlar için yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken uygulanması gereken en önemli etkinlik çeviri (118) etkinliğidir. Daha sonra karşılıklı konuşma (103) ve konuşma örnekleri dinleme (100) etkinlikleri gelmektedir. Bu anlamda öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri ile kullanılmasını istedikleri etkinliklerin birbiriyle örtüştüğü görülmektedir. Tablo 5'e bakıldığında öğrencilerden 12'si için drama, 11'i için ezber ve 10'u için boşluk doldurma önemsiz etkinlikler olarak görülmektedir. Ayrıca 177 öğrenciden 99'u için düz anlatım, 95'i için ise tartışma en önemli etkinlikler olarak görülmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları temalar ve bu temaların onlar için önem dereceleri çalışmanın ikinci araştırma sorusu bağlamında tespit edilmiştir. Konuyla ilgili bulgular Tablo 6'da verilmiştir. Söz konusu temalar Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) esas alınarak sıralanmış ve uygulanan dil ihtiyaç analizi formuna eklenmiştir. Tablo 6'ya bakıldığında dil (124), eğitim (110) ve diğer kişilerle ilişkiler (101) yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler için ihtiyaç duyulan en önemli temalar olarak görülmektedir. Günlük yaşam (97), mekânlar (97), hizmetler (91) ve sağlık ve vücut bakımı (91) en çok ihtiyaç duydukları diğer en önemli temalardır.

Tablo 6. İhtiyaç duyulan temalar ve önem dereceleri

	1		2		3		4		5		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
kişisel kimlik	3	1,7	9	5,1	41	23,2	53	29,9	71	40,1	177
ev ve çevresi	2	1,1	9	5,1	30	16,9	71	40,1	65	36,7	177
günlük yaşam	1	0,6	5	2,8	16	9,0	58	32,8	97	54,8	177
boş zaman eğlence	3	1,7	9	5,1	35	19,8	57	32,2	73	41,2	177
gezi	3	1,7	6	3,4	24	13,5	57	32,2	87	49,2	177
diğer kişilerle ilişkiler	1	0,6	9	5,1	18	10,2	48	27,1	101	57,1	177
sağlık ve vücut bakımı	0	0	10	5,6	25	14,1	51	28,8	91	51,4	177

eğitim	3	1,7	2	1,1	15	8,4	47	26,6	110	62,1	177
alış veriş	5	2,8	9	5,1	28	15,9	65	36,7	70	39,5	177
yiyecek ve içecek	7	4,0	8	4,5	26	14,7	68	38,4	68	38,4	177
hava durumu	4	2,3	6	3,4	25	14,1	61	34,5	81	45,8	177
dil	2	1,1	0	0	9	5,1	42	23,7	124	70,1	177
mekanlar	1	0,6	2	1,1	17	9,6	60	33,9	97	54,8	177
hizmetler	3	1,7	6	3,4	29	16,3	48	27,1	91	51,4	177

Çalışmaya katılan 177 öğrenciden 46'sı ile yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları temalar ve bu temaların önem derecelerine yönelik bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen görüşme sonucunda ulaşılan bulguları şu şekilde ifade etmek mümkündür. Öğrencilerin konuyla ilgili düşünceleri araştırmacı tarafından gruplanarak sıklık sırasına göre şöyle sıralanmıştır. Türk kültürü ile ilgili konular olmalıdır (42), ticaretle ilgili şeyler öğrenmek isterdim (39), lisans bölümü olduğu için bütün temalar hakkında bilgimiz olmalıdır (37), Günlük hayata yönelik konular olmalı (32), eğitim ve sağlık hakkında bir şeyler öğrenmek isterdim (21), ders kitabındaki temalar yeterlidir (18), Türk tarihi ve edebiyatıyla ilgili konular olmalıdır (16), spor teması olmalıdır (16), kişisel kimlikle ilgili konular işlenmelidir (14), turizm ve kültür temaları işlenebilir (11), müzik ve sanat temalarının olmasını isterdim (7), medya ile ilgili şeyler öğrenmek isterim (3), bilim teması olmasını isterim (2). Konuyla ilgili yapılan görüşmeden birkaç örnek aşağıda paylaşılmıştır.

"Turizm konusunda bir şeyler öğrenmek isterdim. Çünkü şu anda Cezayir'de tatil için nereye gideceğini kime sorsanız hepsi Türkiye ve İstanbul der." (Gr-13-K).

"Her alanda konular olmalı. Hepsini bizim için önemli." (Gr-12-K).

"Türk kültürüyle ilgili konuların işlenmesi benim için önemli. Öğrenilen dilin kültürünü okumazsak o dilden faydalanamayız çünkü. Bu dilin nereden geldiğini nasıl oluştuğunu bilmiyoruz. Ancak kültürünü öğrenirsek bunları öğrenebiliriz" (Gr-8-K).

İkinci araştırma sorusu kapsamında Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümünde Türkçenin yabancı dil olarak ğretimi sırasında kullanılan ğretim programındaki amaç ve hedeflere yönelik öğrencilerin ihtiyaçlarının neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla çalışma grubunu oluşturan 177 ğrenci arasından seçilen 46 ğrenci ile yapılan görüşme sırasında konuyla ilgili verilere ulaşılmıştır. Konuyla ilgili bulgular şu şekilde özetlenebilir. Öğrenciler 46 kez Türkçenin günlük hayatta kullanılan şeklini öğrenmek istediklerini ve ğretim programının amaç ve hedeflerinin bu durum dikkate alınarak belirlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Yine 41 kez ğretim programının özellikle tercüman yetiştirmeye yönelik şekillenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. 35 kez Türkçe iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirmek için öğretilmelidir düşüncesini dile getirmişlerdir. Yine 27 kez 1. sınıfta Türkçeyi ğrenmenin yanı sıra Türk kültürünü ve Türkiye'yi de tanımak istediklerini dolayısıyla ğretim programının amaç ve hedefleri belirlenirken bu isteklerine dikkat edilmesi gerektiğini söylemişlerdir. Görüşme yapılan öğrenciler 14 kez ise temel düzey yabancı dil olarak Türkçe ğretim programının ortak tarihimizi öğretmek ve aydınlatmak için şekillendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulanan temel düzey yabancı dil olarak Türkçe ğretim programının iki ülke arasındaki ilişkilerde Türkçe bilen Cezayirli yetiştirmeyi amaçlaması gerektiği düşüncesi ise öğrenciler tarafından 7 kez dile getirilmiştir.

Özetle ğrencilerin ğretim programının amaç ve hedefleriyle ilgili ihtiyaçları uygulamada yaşayan Türkçenin ğretilmesi (46), Türkçenin tercüman yetiştirmek (41), iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirmek (35), Türk kültürü ve Türkiye'yi tanıtmak (27), ortak tarihimizi aydınlatmak ve öğretmek

(14) ve son olarak da iki ülke arasındaki diplomatik ilişkileri güçlendirecek Cezayirli yetiştirmek şeklindedir. Konuyla ilgili öğrencilerle yapılan görüşme kayıtlarından bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

“Buradaki hedef tercüman yetiştirmek olmalıdır.” (Gr-Ö20-E).

“İlk olarak Türklerin tarihini ve kültürünü öğrenmemiz gerekiyor.” (Gr-Ö19-K).

“İki ülke arasındaki iletişimi geliştirmek, Türk kültürünü tanımak, tanıtmak, ilişkileri geliştirmek amacıyla Türkçe öğretilmelidir.” (Gr-Ö13-K).

Öğrencilerin temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken kullanılacak yöntem ve tekniklerle ilgili ihtiyaçları onlarla yapılan görüşmelerde veri elde edilen bir diğer başlıktır. Yapılan görüşmede elde edilen bulguları şu şekilde özetlemek mümkündür. Öğrenciler yabancı dil olarak Türkçe öğretilirken konuşma dersinde çok pratik yapılması gerektiğini ve bu beceriye ağırlık veren yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğini (46) düşünmektedirler. Ayrıca öğretmenin önce konuyu anlatması daha sonra uygulama yapması (tüm dengelim) gerektiğini (46), sık sık soru-cevap uygulamasının kullanılması gerektiğini (41) belirtmişlerdir. Yine derslerde diyalog yapılırsa öğrenilenlerin daha çok hatırlanacağı (40), öğrenciyi aktif hale getirecek yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiği (39), derslerin tamamen Türkçe kullanılarak işlenmesi gerektiği ancak bazı terimleri açıklamak için başka dillerin kullanılabilmesi (37), bazen kelime ezberi yaptırılabilmesi (35) öğrenciler tarafından ifade edilen yöntem ve tekniklerle ilgili ihtiyaçlar arasındadır. Öğrenciler konuyla ilgili konuşma dersinde konuyla ilgili canlandırmaların yapılması gerektiğini (17), kelime öğrenirken dil oyunlarını kullanabileceklerini (16), tartışmanın kullanılabilmesini (14), her beceriye uygun yöntem ve tekniğin kullanılması gerektiğini (12) de düşünmektedir. Son olarak basit düzeyde ezber yapılabilmesini (8) ve derslerde Türkçe dışında başka bir dil kullanılmaması gerektiğini (5) de ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili yapılan görüşmelerden örnek niteliğindeki bazı kayıtlar aşağıdaki gibidir.

“Derslerde drama, soru cevap, oyunlar, tercüme gibi etkinlikler kullanılmalı.” (Gr-Ö27-E).

“Canlandırmalar yapılmalı, diyalog çalışması yapılmalı.” (Gr-Ö25-K).

“Tercüme ve tartışma kullanılmalı. Bunları dili öğrenmek için önemli buluyorum. Bize yardımcı olurlar ve bizi teşvik ederler.” (Gr-Ö24-K).

“Derslerde soru cevap, tercüme ve şiir ezberi yapılabilir. Tercüme kelime haznemizi geliştirir.” (Gr-Ö1-E).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (2013) belirtilen dil kullanım alanlarına ilişkin öğrenci ihtiyaçlarının neler olduğuna ilişkin görüşme ile elde edilen bulgulara bakıldığında öğrencilerin çerçevede tanımlı bütün alanlarda (resmi, mesleki, kişisel) Türkçe kullanmak istediği (46) görülmüştür. Ayrıca öğrencilerden bazıları ilk yıl (temel düzey) için arkadaş ortamında daha sonra bütün alanlarda Türkçeyi konuşmak istediğini (42) belirtmiştir. Tercüman olmak için bölümde olduğunu ve mesleki alanda Türkçe konuşmak istediğini belirten öğrenciler (37) de bulunmaktadır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde konuyla ilgili elde edilen diğer bulgular gündelik yaşamda Türkçe kullanmak isterim (29), resmi alanda Türkçe konuşmak isterim (23) ve ticari alanlarda Türkçeyi kullanmak isterim (16) şeklindedir. Yapılan görüşmelerle ilgili kayıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

“Türkçeyi resmi alanlarda konuşmak isterdim Çünkü bürokrat olarak ülkemi yurt dışında temsil etmek istiyorum.” (Gr-Ö28-K).

“Her alanda ihtiyaç duyacağım. Özellikle mesleki alanda ve arkadaş ortamında.” (Gr-Ö27-E).

“Günlük hayatta Türkçeyi konuşmak istiyorum.” (Gr-Ö26-E).

“Türkçeyi arkadaş ilişkilerinde ve mesleki alanda kullanmak isterdim. Çünkü o zaman fuarlarda tercüman olarak çalışıp kendimi geliştiririm ve para kazanabilirim.” (Gr-Ö24-K).

“Bütün alanlarda Türkçeyi kullanmak isterdim.” (Gr-Ö6-K).

Yapılan görüşmelerle öğrencilerin ikinci araştırma sorusu doğrultusunda öğretmenlerle ilgili ihtiyaçları da tespit edilmiştir. Konuyla ilgili ulaşılan bulgular şu şekildedir. Türkoloji öğrencilerine göre

öğretmen bol bol pratik yaptırmalı (46), öğrencilerin anlayıp anlamadıklarını sorular sorarak her zaman kontrol etmeli (46), konuyu önce kendisi anlatmalı sonra öğrencilere uygulama yaptırmalı (46), öğrencileri derse katmalı (42), ağız veya şive kullanmamalıdır (40). Ayrıca yazı tahtası dışında da materyal kullanılmalı (39), mutlaka ya tahtaya yazmalı ya da o günkü dersle ilgili ders notu vermeli (36), öğrenciler anlamadığında onlara açıklama yapabilecek ortak bir yabancı dil bilmelidir (35). Bazı öğrencilere göre öğretmen yazarak ders anlatmalı (33), ödev vermeli ve kontrol etmeli (31), derste yavaş konuşmalı (30), geçmiş derslerin tekrarını yapmalı (28) dersi Türkçe anlatmalı başka dil kullanmamalı (24) ve öğrencilerin anlamadığı yerde başka bir dil kullanabilir (20). Yine 46 öğrenciyle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgulara göre temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmen öğrencilerin seviyesinin üstünde şeyler istememeli (19), sabırlı olmalı (15), dersi olabildiğince örnek vererek ve en basit şekilde anlatmalı (13), öğrenciler tahtadaki notu yazmadan tahtayı silmemeli (11), sınıfın tamamına hâkim olmalı (8) ve öğrencilerin derse katılmalarına izin vermelidir (5). Öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen kayıtlardan bazıları aşağıda verilmiştir.

“Öğretmen dersi Türkçe anlatmalı. Anlamadığımız yerde başka bir dil yerine resim kullanılmalı. Mesela benim Almanca hocam derste ne olursa olsun Almancadan başka dil kullanmazdı. Bir yolunu bulup anlatmak istediğini bize Almanca ulaştırırdı. Bazen rol yapardı. Öğrenciler size başka dille cevap verdiğinde yasaklamanız gerekiyor. Öğretmen çok pratik yapmalı, ev ödevi vermeli ve sürekli kontrol etmeli. Dersi sınıfın tamamı anlayana kadar anlatmalı, başka konuya geçmemeli. Bazen eski dersler hakkında soru sormalı, tekrar yapmalı. Bizi sınıfın içerisinde cesaretlendirmeli, desteklemeli. Çok fazla pratik yaptırmalı.” (Gr-Ö28-K).

Son olarak öğrencilerin öğretim sürecindeki ölçme ve değerlendirme ile ilgili ihtiyaçlarına yönelik yapılan görüşmelerde elde edilen bulgulara yer verilecektir. Öğrencilerin konuyla ilgili düşünceleri ev ödevleri vermeli (46), sınav soruları anlaşılır olmalı (41), her dersin kendine göre sınavı olmalı (40), derste işlenmeyen konulardan sınavda soru sorulmamalı (37) şeklindedir. Ayrıca sınav süreleri yeterli olmalı (36), yazılı ve sözlü sınavlar yapılmalı (35), dinleme sınavları yapılmalı (29) ve sadece yazılı sınav olmalı (2) şeklinde görüş belirtilmiştir. Konuyla ilgili yapılan görüşmelerden bazı örnek kayıtlar aşağıda verilmiştir.

“Ödev gerekli. Verilen ödevler dersle iletişimi canlı tutar.” (Gr-Ö12-K).

“Sadece yazılı sınav istiyorum. Yazılı sınavlar düşünmeye fırsat veriyor. Sözlü sınavda stresli olursan cevap veremezsin ve notun düşer.” (Gr-Ö19-K).

“Bana göre her dersin kendine göre ödevi olmalı. Bize ödev verildiğinde zorunlu olsa ya da not verilse öğrenciler yapmak için daha çok çaba sarfeder.” (Gr-Ö18-E).

“Bazı sınavlar yazılı bazı sınavlar sözlü olmalı. Yazılı sınavlarda paragraf verilip bu paragrafta ilgili sorular sorulsa daha iyi olur. Konuşma ve fonetik sınavları sözlü olmalı.” (Gr-Ö7-K).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü lisans 1. sınıf öğrencilerine temel düzey (A1-A2) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sırasında öğrencilerde oluşan dil ihtiyaçlarının ne olduğunu tespit edebilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) ve ilgili alan yazın araştırmada esas alınan unsurlardır. Çalışmanın amacı ve araştırma soruları temel alınarak hazırlanan dil ihtiyaç analizi formu ve görüşme veri toplama araçlarıyla konuyla ilgili veriler elde edilmiştir. Daha sonra veriler betimsel istatistik ve içerik analizi teknikleri ile analiz edilerek çalışmanın bulgularını ulaşılmıştır. Bu bölümde ise ulaşılan bulgulardan hareketle araştırmanın sonuçlarına yer verilmiştir. Ayrıca araştırmanın sonuçları ilgili alan yazında konuyla ilgili yapılan diğer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırmalı olarak tartışılmıştır. Son olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kapsamında araştırma sonuçları bağlamında öğrencilere, öğretmenlere ve araştırmacılara birtakım öneriler sunulmuştur.

Birinci araştırma sorusu kapsamında öğrencilerin neden yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye ihtiyaç duyduklarına yönelik birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre Cezayir'deki Türkoloji bölümü öğrencileri öncelikle daha iyi şartları olan bir iş bulabilmek amacıyla Türkçe öğrenme ihtiyacı duymaktadırlar. Bu ihtiyaç Türkçe öğrenip Türkiye'de çalışmak, Türkiye-Cezayir arasında ticaret

yapmak, Cezayir'deki Türk firmalarında tercüman olmak gibi farklı şekillerde ifade edilmiştir. Çangal (2013), Bosna-Hersek'te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kursiyerlerin ticaret yapmak ihtiyacı ile Türkçeyi öğrendikleri sonucuna ulaşmıştır. Yine Başar & Akbulut (2016), Tiflis Yunus Emre Türk Kültür Merkezindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kursiyerlerin iş imkânı nedeniyle Türkçe öğrenme ihtiyacı içerisinde oldukları sonucunu paylaşmıştır. Araştırmanın bulguları bu anlamda alan yazındaki ilgili çalışmalarla örtüşmektedir. Ancak Yıldız (2015), Türkiye'deki 4 farklı üniversitede eğitim alan Avrupalı Erasmus öğrencileriyle yaptığı çalışmasında Avrupalı öğrencilerin en çok ana dili Türkçe olanlarla iletişim kurmak ve Türk kültürünü tanımak ihtiyacıyla Türkçe öğrendikleri sonucuna varmıştır. Yine Orhan (2019), İsveç'te bir dil öğretim merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İsveçli kursiyerlerle yaptığı çalışmada kursiyerlerin Türkçeyi sınıf içinde öğretmen ve diğer öğrencilerle iletişim kurma ihtiyacıyla öğrendiklerini ortaya koymuştur. Aynı çalışmada 30 yaş üzeri İsveçli kursiyerlerde Türkiye-İsveç arası ticaret yapma ihtiyacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin oranının yüksek olduğu da tespit edilmiştir.

Cezayirli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek istemelerinin diğer gerekçeleri arasında Türk kültürüne ve dizi, film, şarkı gibi kültür ürünlerine, Türkiye'ye, yaşanılmış ortak tarihe, Türk futboluna olan ilgi olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin gerek ailelerinin yönlendirmesi, gerekse bireysel tercihleri doğrultusunda oluşan Türkçe ve Türk kültürüne ilgileri, sevgileri onların yabancı dil olarak Türkçe öğrenme ihtiyaçlarını ortaya çıkarmıştır. Son olarak da az oranda da olsa öğrencilerin Türkçe ile ilgili akademik çalışmalar yapma, Cezayir-Türkiye ortak tarihi üzerinde araştırmalar yapma gibi eğitim ihtiyacıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar göz önüne alındığında öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme ihtiyaçlarını ülkelerinin ekonomik durumu, Türkiye'nin ülkelerindeki ekonomik etkisi doğrudan etkilemektedir. Yani ekonomik açıdan Türkiye'den daha gelişmiş ülkelerde yaşayan insanlar Türkçeyi daha çok iletişim kurma ve Türk kültürünü tanıma ihtiyacıyla öğrenmek isterken ekonomik anlamda Türkiye'den geride olan veya Türkiye ile yoğun ekonomik, ticari ilişkiler içerisinde bulunan ülkelerde yaşayan öğrenciler Türkçeyi yabancı dil olarak daha çok iş bulma ve ticaret yapma gibi ekonomik ihtiyaçlarla öğrenmektedir. Yine yapılan çalışmalara bakılarak yaş ve eğitim düzeyi faktörünün yabancı dil olarak Türkçe öğrenme ihtiyacını etkilediği söylenebilir. 30 yaş ve üzeri olan ve kurs merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin daha çok ekonomik kaygılarla Türkçe öğrendikleri ifade edilebilir.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusu kapsamında öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken en çok ihtiyaç duydukları dil becerisinin konuşma, daha sonra dinleme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çangal (2013), Yağmur-Şahin, İşcan, Kana ve Koçer (2013), Boylu & Çangal (2014), Yılmaz (2014), Yıldız (2015), Başar ve Akbulut (2016), Jilta (2016), Phutkaradze (2018), Farzan (2019), İpek & Çelik (2019), Sayar (2019) ve Ramanenkava (2020), Bosna-Hersek, Hindistan, İran, Polonya, Türkiye'deki Avrupalı öğrenciler, Gürcistan, Kosova, Türkiye'deki göçmenler, Afganistan, Cibuti ve Belarus gibi farklı ülkelerde, farklı çalışma grupları üzerinde ihtiyaç analizi gerçekleştirmesine rağmen aynı sonuca ulaşmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik yukarıda bahsedilen dil ihtiyaç analizi çalışmalarında öğrencilerin en çok ihtiyaç duydukları dil becerisi konuşma ve dinleme olmuştur. Bu durum konuşma ve dinlemenin ilk edinilen temel dil becerileri olmasıyla açıklanabilir. Yine iletişim kurmada kullanılan ilk beceriler olması konuşma ve dinlemeye duyulan ihtiyacın nedeni olarak açıklanabilir. Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleriyle ihtiyaç duydukları dil becerisi arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Eğitim ve akademik ihtiyaçlarla Türkçe öğrenenler konuşma ve dinlemenin yanında okuma ve yazmayı da içeren bütün dil becerilerine ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak iş bulma, seyahat etme, ana dili Türkçe olan insanlarla iletişim kurma gibi ihtiyaçlarla Türkçe öğrenen kişiler genellikle sadece konuşma ve dinleme becerisine ihtiyaç duymaktadırlar.

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken en çok ihtiyaç duydukları üç materyalin sözlük, çalışma kitabı ve Türkçe film ve şarkılar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cezayir'deki kitapçılarda diğer dillerin aksine yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik yeterli materyal olmamasının öğrencilerin bu ihtiyaçlarında etkili olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin okuma ve yazmaya yönelik basılı materyallerin yanı sıra konuşma ve dinlemeye yönelik elektronik materyallere ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Ayrıca öğrenciler Türkçeyi afiş, menü, katalog, kartpostal gibi basit basılı materyallerden ziyade ders kitabı ve edebi ürünler gibi daha ayrıntılı materyallerden öğrenmeyi tercih etmektedirler. Dergi, gazete, günlük, ders notu ve makale öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe

öğrenirken daha az ihtiyaç duydukları materyaller arasında yer almaktadır. Öğrencilerin özellikle temel düzeyde Türkçe-Arapça ya da Türkçe-Fransızca iki dilli materyallere daha fazla ihtiyacının olduğu ulaşılan sonuçlardandır. Öğrenciler elektronik sözlük, bilgisayar, kulaklık, video, akıllı tahta, internet gibi teknolojik materyallere de yoğun ilgi ve ihtiyaç duymaktadırlar.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Cezayir'deki Türkoloji bölümü öğrencilerinin derslerde kullanılan etkinlikler bakımından ihtiyaçlarına baktığımızda en çok ihtiyaç duydukları üç etkinliğin çeviri, karşılıklı konuşma ve konuşma örnekleri dinleme etkinlikleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunlardan sonra öğrencilerin tartışma, düz anlatın, basit metin okuma ve kısa metin yazma etkinliklerine ihtiyaç duydukları sonucu ortaya çıkmıştır. Sonuçlara bakılarak öğrencilerin materyal olarak sözlüğe ve iki dilli materyallere ihtiyaç duymasıyla çeviri etkinliklerini tercih etmesi arasında bir tutarlığın olduğu ifade edilebilir. Yine en çok ihtiyaç duydukları dil becerisinin konuşma olmasıyla karşılıklı konuşma etkinliklerine ihtiyaç duymaları arasında da bir tutarlılık bulunmaktadır.

İkinci araştırma sorusu kapsamında öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken temalar bakımından en çok ihtiyaç duydukları ilk üç temanın dil, eğitim ve diğer kişilerle ilişkiler temaları olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğrenciler için günlük yaşam, mekânlar ve hizmetler temaları da en çok ihtiyaç duydukları diğer temalardır. Bununla birlikte öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken mümkün olduğunca farklı temalarda eğitim almaya açık olduğu da konuyla ilgili ulaşılan sonuçlar arasındadır. Öğrenciler her ne kadar uygulanan dil ihtiyaç analizi formunda yukarıdaki tema sıralamasına göre bir ihtiyaç önem sıralaması belirtmiş olsalar da araştırmacı tarafından kendileriyle yapılan görüşmelerde farklı temalarda ders işlemeğe açık oldukları görülmüştür.

Uygulanan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi temel düzey kur/kurs öğretim programının hedef ve amaçlarıyla ilgili öğrencilerin ihtiyaçlarına bakıldığında ağırlıklı olarak programın Türkçenin kullanılan formunun öğretildiği, özellikle tercümanlık mesleğine ilişkin donanımların yüklendiği bir yapıda olmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilere göre programın hedef ve amaçları arasında sadece Türkçeyi öğretmek değil Türkiye'yi ve Türk kültürünü tanıtmak da olmalıdır. Yine öğrenciler, öğretim programında Türkçenin iki ülke arasındaki ortak tarihi aydınlatıcı ve ilişkileri güçlendirici rolde olması gerektiğini düşünmektedirler. Bu yönüyle öğrencilerin temel düzey yabancı dil olarak Türkçe öğretim programının hedef ve amaçları arasında kültürel ve diplomatik bazı noktaların olmasına ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Türkoloji öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları yöntem ve tekniklere bakıldığında konuşma becerisini önceleyen, pratik yapabilecekleri, uygulamaya, öğrencileri aktif kılmaya yönelik yöntem ve tekniklerin daha fazla kullanımına ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır. Derslerde kullanılması gereken yöntem ve teknikler anlamında soru cevap uygulamasının sıklıkla kullanılmasına öğrencilerin ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrenciler öğretmenin önce konuyu anlatıp sonra örneklendirmesi olarak tanımladıkları tümdengelim ve kelime öğretimi sırasında kullanılabilir ezber tekniğine de ihtiyaç duymaktadırlar. Bunun dışında derslerin yalnızca Türkçe işlenmesine, bazı terim ve kavramların açıklanması sırasında bir başka dilin kullanılmasına ihtiyaç duymaktadırlar. Kendisiyle görüşülen öğrencilerden bazıları da özellikle konuşma derslerinde drama, canlandırma yönteminin kullanılmasına ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Son olarak tartışma ve dil oyunlarının öğrenciler tarafından yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duyulan yöntem ve teknikler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (2013) metninde belirlenen dil kullanım alanları bağlamında öğrencilerin ihtiyaçlarına bakıldığında resmi, mesleki, kişisel bütün alanlarda Türkçeyi kullanmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Tercümanlık yapmak istedikleri için mesleki, Türkçe bilen insanlarla iletişim kurabilmek için kişisel, ayrıca ticaret yapmak ya da diplomat olmak istedikleri için resmi alanlarda yabancı dil olarak Türkçe kullanmak istedikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken ihtiyaç duydukları niteliklerden hareketle şöyle bir öğretmen görüntüsü oluşturmak mümkündür. En çok öğretmenin önce konuyu anlatıp sonra uygulama yaptırmasına, herkesin konuyu anlayıp anlamadığını mutlaka sorularla kontrol etmesine, öğrenciyi derse katmasına, ağız ya da şive kullanmamasına ihtiyaç duymaktadırlar. Bunun yanı sıra yazı tahtası dışında materyal kullanması, mutlaka anlatılan konuyla ilgili ders notları vermesi, ev ödevi verip kontrol etmesi, düzenli aralıklarla tekrar yapması, gerekli olduğunda kullanmak üzere ortak bir yabancı

dil bilmesi öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken öğretmenle ilgili diğer ihtiyaçlarıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Cezayir 2 Üniversitesi Türkoloji Bölümü öğrencilerinin öğrenci seviyesini dikkate alan, konuyla ilgili bol örnek veren, basit anlatım yapabilen bir öğretmene ihtiyacı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçme ve değerlendirme süreçleri bakımından öğrencilerin ihtiyaçlarına bakıldığında ev ödevlerinin verilmesinin, her dersin kendine göre sınavının olmasının ve sınavlardaki soruların anlaşılır olmasının konuyla ilgili en önemli başlıkları oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca yazılı ve sözlü sınavların yapılması, dinleme sınavlarının yapılması, derste işlenmeyen konulardan soru sorulmaması ve sınav sürelerinin yeterli olması öğrencilerin ölçme ve değerlendirmeye ilgili diğer ihtiyaçlarıdır.

Araştırma sonuçlarından hareketle söz konusu örneklemde öğretim programı geliştiren ve uygulayanlara tespit edilen öğrenci ihtiyaçlarını dikkate almaları önerilebilir. Ayrıca çalışma grubu bağlamında kadın öğrenci sayısının erkek öğrenci sayısından fazla olması, öğrencilerin birden fazla yabancı dil ve kültürle ilgili bilgi sahibi olan çok dilli ve çok kültürlü yapısı yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı hazırlayıcıları ve uygulayıcıları için dikkat edilmesi gereken bir diğer konudur. Öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda konuşma ve karşılıklı konuşma, dinleme becerilerine ağırlık verilmesi önerilebilir. Öğretmenlerin öğrencilerin çeşitliliğine paralel olarak gerek dil gerekse kültür konusunda çok yönlü olması önerilebilir.

Araştırmacılara söz konusu araştırma sahasında yapacakları çalışmalar için öncelikle ilgili kişi ve kurumlara kendilerini net ve doğru tanıtmaları, yapacakları çalışmayı iyi açıklamaları önerilebilir. Ayrıca mutlaka Arapça ya da Fransızca dillerinden birini bilmeleri iletişim kurmalarında yararlı olabilir. Yine ülkedeki eğitim sistemi, akademik takvim ve gündelik hayatın işleyişiyle ilgili bilgi sahibi olmaları daha rahat çalışma yapmalarını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Altıparmak, H. M. (2013). *Avrupa diller öğretimi ortak çerçeve programı kapsamında işlevsel kavramsal yaklaşım temelli ihtiyaç analizi örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Balçıklı, C. (2010). A study on needs analysis of learners of Turkish language. *Sino-US English Teaching*, 7(1), 24-28.

Barın, E. (2003). Yabancılara Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 311-317. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/156774>

Başar, U. & Akbulut, E. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenen ihtiyaçlarının belirlenmesi Yunus Emre Enstitüsü Tiflis Türk Kültür Merkezi örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 1005-1020.

Benhür, M. H. (2002). *Türkçenin yabancılara öğretiminde tartışılmayan ana kavramlar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Boylu, E. & Çangal, Ö. (2014). Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi İran örneği. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 127-151.

Çalışkan, N., & Bayraktar, S. (2012, 24-28 Eylül). *Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda bir ihtiyaç analizi Kahire Yunus Emre Türk Kültür Merkezi örneği* (Sözlü bildiri). VII. Uluslararası Türk Dil Kurultayı, Ankara.

Çangal, Ö. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi Bosna Hersek örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. (19. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Farzan, E. (2019). *Afganistan'da Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik dil ihtiyaç analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

İpek, S. & Çelik, N. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi Polonya örneği. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4(2), 101-136.

Jilta, G. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenene yönelik dil ihtiyaç analizi Kosova örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kavaliauskiene G. & Uzapaliene D. (2003). Ongoing needs analysis as a factor to successful language learning. *Journal of Language and Learning*, 1(1). <https://www.scribd.com/document/103515576/Ongoing-Needs-Analysis-as-a-Factor-to-Successful-Language-Learning-Article>

Orhan, D. (2019). *İsveç'te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen yetişkinlerin dil ihtiyaçları analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. (Third Edition). Sage Publications, United State of America.

Phutkaradze, M. (2018). *Düzensiz göçmenlerin dil ihtiyaç analizi ve bir program önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Ramanenkava, A. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil ihtiyaçlarının belirlenmesi Belarus örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Richards, J. C., (2001). *Curriculum development in language teaching*. Cambridge University Press, Cambridge.

Sayar, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenlerine yönelik bir ihtiyaç analizi Cibuti örneği. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 5, 95-108.

Seggie, F. N. & Bayyurt, Y. (2015). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Sönmez, H. (2018). *Fransa'da Türkçe eğitiminin ihtiyaçları üzerine bir durum incelemesi*. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(27), 1285-1303. Doi:10.7827/TurkishStudies.14284

Şeker, H. (2014). *Eğitimde program geliştirme kavramlar yaklaşımlar*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Tanrıoğen, A. (Editör). (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (3. Baskı). Anı Yayıncılık, Ankara.

The European Language Certificates GmbH & Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi*. (2. Baskı). Telc GmbH, Frankfurt.

Yağmur-Şahin, E., İşcan, A., Kana, F., & Koçer, Ö. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ihtiyaç algıları Betimsel bir durum çalışması. *International Journal of Social Science*, 6(4), 1185-1198.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Basım). Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldız, Ü. (2015). An investigation into European learners' needs with regards to Turkish as a foreign language. *The Anthropologist*, 19(3), 585-596. <https://doi.org/10.1080/09720073.2015.11891693>

Yılmaz, F. (2014). An Investigation into students' Turkish language needs at Jagiellonian University in Poland. *Educational Research and Reviews*, 9(16), 555-561.

Yin, R. K. (2003). *Case study research design and methods*. (Third Edition). Sage Publications, California.